

5

VZOT HABRACHA

18 And of Zebulun he said: Rejoice, זבולון בצאתה ויששכר באהליה: זבולון ויששכר באהליה: עמים הר יקראו שם יבחנו

he carried out the righteousness of HASHEM and his ordinances with Israel. זרקת יהודה עשה ומשפטיו עם ישראל: 22 And of Dan he said: Dan is a lion cub, he sprang from the Bashan. אמר דן גור אריה יצק מן הבשן:

22. DAN IS A LION CUB. - He, too, was adjacent to the border. - This is why [Moses] compares him with lions.

RASHI

18. AND OF ZEBULUN HE SAID. - These five tribes whom he blessed last, Zebulun, Gad, Dan, Naftali, and Asher, - he repeated their names - to strengthen them and to fortify them, - for they were the weakest among all of the tribes. - They are the same ones whom Joseph brought before Pharaoh, - as it says, - "And part of his brothers he took, five men." - For they were visibly weak, - and [Pharaoh] would not appoint them for himself - as his military officers.

6

RASHI

and dip his foot in oil. 23 Your locks are iron and copper, and like the days of your prime, so may your old age be. וטבל בשמן רגלו: ברוך ונחשת מנעלה וברזית דבאה:

25. YOUR LOCKS ARE IRON AND COPPER. - Now he speaks toward, i.e., addressees, all of Israel. - For their mighty warriors of each tribe would live in the border towns of that tribe's territory, - and would lock [the country] - so that the enemies should not be able to enter it, - as if it were closed up - with locks and bars - of iron and copper. - Alternatively, "Your locks are iron and copper" means - from which they mine iron and copper. - The land of Asher - was the lock of the Land of Israel. - AND LIKE THE DAYS OF YOUR PRIME, SO MAY YOUR OLD AGE BE (literally, "and like your

7

EM HABONIM SAMECHA

כט. עוד אמרו שם³⁹⁷ וז"ל: "בית ישראל יושבים על אדמתם ויטמאו אותה"³⁹⁸ - אמר הקב"ה: הלואי יהוה בני עמי בארץ ישראל אע"פ שמטמאין אותה, עכ"ל. וזה המדרש הוא מופלא מאד, איך יצפה הקב"ה על זה - שיהיו בניו עימו בארץ ישראל אע"פ שיהיו מטמאין אותה - הלא אין הארץ סובלת אותם בשעה שהם מטמאין אותה כאשר הכתוב אומר "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה"³⁹⁹, והוא פלא גדול בתוספת השבתי אולי אין הלכה כמדרש זה בעבור פליאתו הגדולה. אבל אה"כ מצאתי בספר הקדמון "כפתור ופרה" (בפרק י) שמביא את דברי המדרש הזה. הרי לך, שאחד מרבותינו בעלי התוספות הביא זהסכים לדברי המדרש הנ"ל. וידוע, שבעל "כפתור ופרה" היה אחד מבעלי התוספות. ועיין תשובות רבנו בצלאל אשכנזי, בעל "שיטה מקובצת" (דף מט), שכינה אותו בשם חכם וחסיד, עיי"ש.

AVRONIM I, II YAAKOV I, II "HU NO 'NUN" IN ASHREI

פרק שרישי

א קבית שני קשטלכי זנו זזרו גזרות על ישראל * ובטלו
 דתם ולא הניחו אותם לגסס בתורה ובמצות.
 ופשטו ידם קממונת ובקנוסיהם, ונקנסו להיכל ופרצו בו
 פרצותי וטמאו השקרות, וצר להם לישראל מאד מקניהם
 ולתצום לסך גדול - עד שרחם עליהם אלהי אבותינו והושיעם
 מידם והצילם, ונקרו בני שמונאי הפהנים הגדולים ונתקנום
 והושיעו ישראל מידם והאמידו סלך מן-הפנהנים וסורה מלכות
לישראל יתר על מאתים שנים עד החרפו השני.

ב וקשקרו ישראל על אויביהם ואבדום - קבית בחדש בטליו
 קיהי - ונקנסו להיכל ולא מצאו שמן קהור במקדש
 אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו
 ממנו נרות מפצקתה שמונה ימים עד שפגשו זיתים והוציאו
 שמן קהור.

RAMBAM
 LAWS OF
 CHANUKA